

INHOUD

Woord vooraf 13

Deel 1 Papa is een spion en mama is een Pakistani 15

Deel 2 Verras, dood en verdwijn 91

Deel 3 Je vader is een bastaard 143

Deel 4 Het dichte, gemengde wát...? 181

Deel 5 The Talented Mr Ripley 313

Deel 6 De laatste tango 339

Deel 7 Ground Control 383

Deel 8 To Major Tom 423

Deel 9 Maar papa, zo heet je toch niet 451

Nawoord 481

Lijst van begrippen en namen 485

Noten 491

Bibliografie 497

Illustratieverantwoording 501

Woord van dank 505

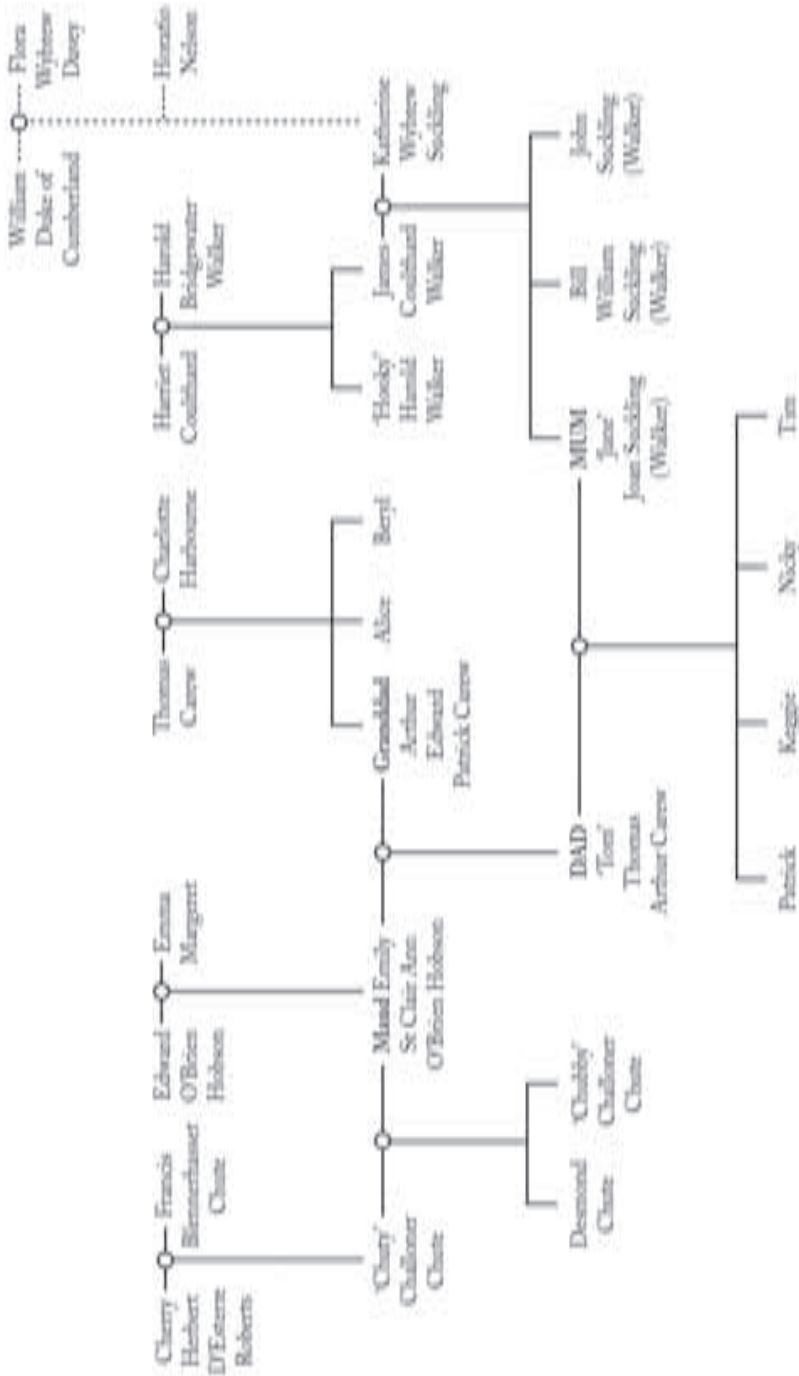
BAZEL STRIJDTONEEL 1942

BIRMA 1944-1945

STAMBOOM

‘Vogels zitten het liefst in bomen met dode takken,’ zei Caravaggio.
‘Zo hebben ze een compleet uitzicht. Ze kunnen alle kanten op
vliegen.’

Michael Ondaatje, *The English Patient*

WOORD VOORAF

Het is 1964. Ik ben zeven en kan maar net over de toonbank kijken van de ijzerwareenzaak aan de High Street in Fareham. Papa koopt verf. We zijn al een tijdje in de winkel en ik begin me te vervelen. Hij maakt grapjes met de bediende. Hij heeft niet genoeg geld op zak om alles te betalen en dus pakt hij zijn chequeboekje. Ik verkneukel me, want ik heb een geintje bedacht. Op mijn tenen kijk ik over de toonbank terwijl vader zijn handtekening op de cheque zet; mijn ogen volgen zijn pen die over het papier glijdt. Ik knijp een beetje met mijn ogen, slaag erin mijn opwinding in toom te houden en zeg dan: ‘Hé, papa, zo heet u toch niet?’

Papa kijkt naar me. De bediende kijkt naar me, en kijkt dan papa recht aan. Ik kijk naar ze op. O, wat een zalig moment, om nooit meer te vergeten: ik heb de wereld laten stilstaan. Ik doe er nog een schepje bovenop met mijn ronde kinderogen. Macht. Even proeven van macht. Ik heb hem ingemaakt met zijn eigen spelletje, bluffen, overbluffen, wat het ook is. Papa lacht ongemakkelijk. Een fractie van een seconde weet hij niet wat hij moet doen. De winkelbediende kijkt van de een naar de ander.

‘Mispunt!’ zegt papa met donderende stem. ‘Lamstraal!’

De winkelbediende weet niet hoe hij het heeft. Hij pakt de cheque aan en stopt hem in de lade van de kassa, maar honderd procent zeker van zijn zaak is hij niet. We gaan de winkel uit. Ik huppel van triomf, want ik weet dat papa zich rot schaamt, ondanks zijn gebulder. Want ik heb hem te grazen genomen met het soort geintjes dat hij normaal gesproken uithaalt. Ik wist het toen nog niet, maar ik was voor het eerst, zonder er erg in te hebben, zijn wereld binnengestapt. Een plek

waar je nooit precies wist waar je nu eigenlijk was. Waar ik met mijn grapje over zijn naam op een bepaalde manier de spijker op zijn kop had geslagen.

DEEL 1

PAPA IS EEN SPION
EN MAMA IS EEN PAKISTANI

Mijn vader is een gat aan het snijden in een plastic melkfles van twee liter. Het gat zit tegenover de greep, zodat hij erin kan plassen en haar tegelijk kan vasthouden. Het is zijn favoriete uitvinding. Voor het moment dan. Hij maakt er een voor mij en laat zich daar niet van weerhouden. Die flessen staan in het hele huis voor het geval hij er tekortkomt. Nog altijd even praktisch dus. Als ik in zijn zakken op zoek ben naar een zakmes, kom ik een briefje tegen. 'Mijn naam is Tom Carew, maar die van jou ben ik vergeten,' staat erop. Hij deelt dit briefje aan iedereen uit.

Ik laat papa een foto van mama zien. Dat doe ik vaak als hij komt logeren. De foto van mama staat op de vensterbank in een zilveren lijstje, naast een foto van hem. Een postume speldenprik richting mijn stiefmoeder.

'Wat voor relatie met die vrouw?' vraagt papa.

'Het is je vrouw,' zeg ik. 'Mijn moeder. Jane.'

'Is het heus?'

'Ja.'

'Niet te geloven.'

'Ja.'

'Nu zie ik het.' Zijn stem klinkt een beetje weemoedig.

'Mooi.'

'Niet te geloven...'. Zijn stem sterft weg; hij heeft de foto in zijn handen. 'Is dat mijn vrouw?'

'Ja. Was,' zeg ik. 'Je eerste vrouw.' In feite was ze zijn tweede, maar zo ver gaan we maar niet terug. En over de derde beginnen we ook niet.

‘Niet te geloven,’ zegt hij weer. ‘Is het heus? Hoe heet ze?’

‘Jane,’ zeg ik.

‘Ik ben een beetje de weg kwijt,’ zegt hij. ‘Is het niet?’

‘Ja, pa,’ antwoord ik lachend, ‘dat kun je wel zeggen.’

De foto is in zwart-wit. Hij heeft deze genomen in 1953, kort nadat ze getrouwd waren en in Gibraltar gingen wonen, waar hij gestationeerd was en waar mijn oudere broer Patrick en ik zijn geboren. Mama, haar ziltige verwaaide krullen, glimlachend, met een rimpeling van zee op de achtergrond.

‘Hoe heet ze?’ vraagt hij weer.

‘Jane.’

‘Ze is erg aantrekkelijk,’ zegt hij.

‘Ja, zeker.’

Een twinkeling in beide ogen. ‘Hoe kan ze dan jouw moeder zijn?’

Die zit. Hij is in een goeie bui. Maar hij kijkt veel liever naar foto’s van zichzelf.

‘Je bent een geweldige egomaan, papa.’

‘Een wat?’

‘Een e-go-maan.’ Ik spel het voor hem uit.

Jonathan, mijn man, kijkt me schuins aan. Probeert me met zijn blik een optater te verkopen.

‘Hegobanaan?’ zegt papa.

Ik geef hem een foto van hemzelf, kek in legeruniform.

‘Wie is dat?’ vraagt hij.

‘Wie denk je?’

‘Ben ik dat?’

‘Ja.’

‘Ga weg!’ tiert hij. Hij is in zijn nopjes. Weer het middelpunt van de aandacht. ‘Hoe oud ben ik hier?’

‘Twintig. Eenentwintig.’

‘Nee! Hoe oud ben ik nu?’

‘Negenenzeventig,’ lieg ik.

‘Niet waar.’

‘Wel waar.’

‘Echt?’

‘Ja, echt.’

‘Dat kan niet.’

‘Zevenentachtig dan.’

‘Zevenentachtig?’

‘Ik zweer het.’

Hij kijkt me aan alsof ik gek geworden ben.

Papa vindt het hier heerlijk. Wat zo zijn lastige kanten heeft. Hij wil niet naar huis. Hij wil niet in een kamer slapen, maar verblijft in een schuurtje in de tuin met zijn twee honden, die bij hem slapen en die werkelijk álles mogen wat ze maar willen. Jonathan noemt de kleinste Psycho. Hij bewaakt dingen. Als papa in bed wil gaan liggen zit hij, bam, midden op zijn hoofdkussen en gaat grommen als je hem ervanaf probeert te duwen. Iedere ochtend vind ik papa steevast aan het voeteneind van zijn bed, zonder dekens, opgerold als een foetus in een poging om warm te blijven, terwijl de honden pontificaal in het midden liggen. Maar hij wil het gewoon niet anders. Papa is een gemakkelijke logé, maar tegelijkertijd erg bewerkelijk. Hij denkt dat we altijd in de zon in de tuin bezig zijn. Dat we wat zitten te drinken. Groente plukken. Over hem praten. Hij voelt zich hier nuttig. En hij vraagt voortdurend om karweitjes. Zeven uur ’s ochtends: ‘Geef me iets te doen.’ Van de vroege ochtend tot de late avond: ‘Wat kan ik nu doen?’ Het wordt steeds moeilijker om klusjes te verzinnen. Dingen die hem lukken, dingen die hem niet vervelen, dingen die hem uitein-

delijk het gevoel geven dat hij iets heeft gepresteerd. Als het even kan dingen waarvoor hij een betere manier kan bedenken om ze te doen: met een touwtje, met een klem, of met lijm, die hij zo uit de tube aanbrengt met zijn handen, die hij vervolgens afveegt aan mijn fleecetrui, die hij aanheeft omdat hij net voordat hij van huis ging al zijn kleren uit zijn koffer heeft gehaald en heeft verwisseld voor drie marsrepen en twee rollen keukenpapier. Favoriet zijn karweitjes waarbij hij zijn zakmes kan gebruiken, bijvoorbeeld het verwijderen van mos van de tuinstoelen. Daar is hij een uur mee bezig. Maar die karweitjes zijn erg riskant, hoe leuk hij ze ook mag vinden, want hij laat zich erdoor meeslepen: schrapen, schrapen, snijden, snijden, gutsen, gutsen. Het afwassen van zaaibakken is veilig, maar saai, maar hij spreidt ze over het hele gazon uit om ze te laten drogen, wat er tot zijn grote genoegen uitziet als een hoop werk. Er zou een *Klussenboek voor dementerenden* moeten bestaan, want ik ben onderhand door mijn voorraad heen. Papa's geest is aan flarden, maar zijn lichaam is onverwoestbaar. Hij is onvermoeibaar. Hij kan zijn tenen aanraken. Pijn doet hem niets. Zijn eerste verdoving bij de tandarts moet hij nog krijgen en eerste hulp verleent hij nog steeds zelf. Behalve gisteren dan, toen hij de haag aan het snoeien was geweest en zich genoodzaakt zag een pleister te vragen. Ik deinsde vol afschuw terug toen ik het enorme gat in zijn handpalm zag; een stuk oud plakband had losgelaten, zodat een bloedrood glanzende vore van verdwenen huid zichtbaar werd.

'Met zo'n wond ga je toch niet met een snoeischaar aan de gang! Waarom heb je niks gezegd?'

'Doe niet zo achterlijk!'

Papa kent het woord voor *orange* ('de zachte 'o') niet meer, en ook niet het woord voor mij, maar een aantal nogal ouderwetse woorden als *fastidious* of *scrumptious* kent hij nog wel. Hoewel ik kennelijk geen gender heb, heb ik wel een 'nijverheid' waarvan hij deel wil uitmaken (die hij wil runnen, liever gezegd). Zijn business en de mijne zouden heel goed samen kunnen gaan.

'Maar ik heb helemaal geen business, papa.'

'Geen business. Je weet wel. Jouw ding. Jouw... nijverheid. Jouw... Ik zou voor jou kunnen produceren.'

Hij kijkt me hoopvol aan.
Maar ik kan hem alleen een zucht aanbieden.

Ik overhandig hem nog een foto.

‘Wie zijn dat?’ vraagt hij.

‘Wie denk je?’

De foto is in 1963 genomen. Dat weet ik vanwege de sneeuwman: de afschuwelijke vriescou van 1963. Ik wijs de lange man aan in het steenrode canvas zeilpak, die een pijp rookt.

‘Jij,’ zeg ik.

‘Néé!’

‘Jawel.’

‘Huh, de man met de pijp?’

‘Ja.’ Ik wijs. ‘Dat is mama met Nicky, en dat is Patrick in het midden, en dat ben ik.’

‘Néé!’ Dan krijgt zijn stem een nostalgische klank: ‘Je was lief vroeger.’

Over vijf minuten zal hij het allemaal weer kwijt zijn en kunnen we opnieuw beginnen.

‘Hoe oud ben ik?’ vraagt hij.

‘Je bent zevenentachtig, papa.’

Hij ziet er verslagen uit.

‘Ik had nooit gedacht dat ik kierewiet zou worden,’ zegt hij.

‘Je bent alleen je geheugen kwijt, maar verder heb je alles nog. Moet je jou nou zien. Je kunt nog steeds bij je tenen. Je bent geen ouwe vent!’

‘Boffen dat ik geen geheugen heb,’ zegt hij.

Ik kijk hem verbaasd aan.

‘Ik ben blij dat ik met mijn hoofd alleen maar bij mijn honden ben. En van jou heb ik ook geen last!’

Op school vertelde ik de onderwijzers dat papa een spion was en mama (die in Quetta geboren is) een Pakistaanse. Ze geloofden me niet. Dus nam ik de volgende dag de vergeelde krantenknipsels uit 1945 mee, afkomstig uit de *Statesman*, de *Times of India* en de *Daily Sketch*, waarin papa – hoe spannend – wordt aangeduid als ‘Lawrence of India’ of ‘Kolonel X’.

Times of India

‘Lawrence of Burma’

Heldendaden van Ierse agent van de geheime dienst,

door Bryan Reynolds, oorlogscorrespondent van de *Times of India*

Calcutta 17 mei

Een 25-jarige beroepssoldaat, bekend onder zijn collega’s als ‘*the mad Irishman*’, voormalig artillerist, geniet heden de reputatie van ‘*Lawrence of Burma*’. Als agent van de geheime dienst, die guerrilla-eenheden van inheemse bewoners heeft opgezet om de communicatielijnen van de Jappen te bestoken en inlichtingenrapporten naar Britse bevelhebbers te verzenden, kan zijn naam nog niet worden onthuld, maar een deel van het verhaal over het werk dat hij en andere Britse officieren hebben verricht, kan nu wel worden verteld.

De Ier, inmiddels luitenant-kolonel, is afkomstig uit Dublin. Hij ging op zijn zeventiende het leger in. Zijn echtgenote was voorheen artilleriste bij de ATS-luchtafweer, gestationeerd bij een batterij in Hyde Park in Londen. Hij trouwde met haar nadat hij was teruggekeerd van de Frans-Zwitserse grens, waar hij een aandeel had gehad in de organisa-

tie van de maquis. Na drie korte wittebroodsdagen werd hij overgevlogen naar Birma en daar aan een parachute boven Arakan gedropt. Zijn kolonel en de bevelhebbend officier van deze inlichtingeneenheid van de geheime dienst is een lange, forsgebouwde Schot die Birma door en door kent. [...] ‘De *mad Irishman*,’ vertelde de kolonel me, ‘zegt zelf dat hij nooit verder oostelijk is geweest dan Regent Street in Londen. Toen hij te horen kreeg dat hij moest springen in het oerwoud in Birma, schonk hij ons een van zijn schalkse Ierse glimlachjes en zei: “Dus ik moet het dichte, gemengde wát inspringen?”’

Het artikel vervolgt met een beschrijving van de aard van de missies: hoe de agenten hun leven riskeerden om de inheemse Birmanen in guerrillagroepen te organiseren met het doel de vijand te saboteren. Hoe sommigen werden gevangengenomen en door de Japanners werden gemarteld of onthoofd, maar de meesten hun te slim af waren. Volgens het artikel ‘doodden’ de guerrillastrijders ‘wel 1500 Jap-pen’.

‘Hebt ú weleens iemand gedood, papa,’ herinner ik me als kind eens aan hem gevraagd te hebben.

‘Uh, nou...’ begon hij aarzelend.

Ik kon zien dat hij erover na moest denken, wat een beetje eng was.

‘Nee, ik geloof niet dat ik persóonlijk iemand heb gedood,’ zei hij.

Misschien dacht hij dat ik met zijn blote handen bedoelde...

Terwijl papa ons langzaam aan het verlaten is, probeer ik hem terug te halen – speurend in kartonnen dozen en vergeten hutkoffers; brieven, weggestopt in bureaus; boeken waarvan ik eerder geen weet had; foto’s die ik niet ken; dagboeken die nooit voor mijn ogen bestemd waren. Ik ben als de maniakale snuffelaar die in winkels voor het goede doel tussen oude kleren neust. Ik weet niet waarom ik mezelf deze taak heb opgelegd; alsof ik niet al veel te lang in het krachtenveld van zijn invloed heb rondgetold. Alleen heb ik plotseling de behoefte om er wijs uit te worden. Het is niet alleen papa die ik weer heel wil zien te krijgen. Dit is exorcisme. En een jacht op spoken. Hem weer in elkaar zetten. Mezelf weer in elkaar zetten.

Afgezien van de krantenknipsels die ik op school liet zien en de paar anekdotes die papa me verteld had, was er maar weinig wat ik wist van het echte verhaal van zijn geheime oorlog. Hij praatte er zelden over en wij, zijn kinderen, ieder in het centrum van ons eigen universum, vroegen er ook zelden naar. Toen ik erover ging nadenken, wist ik zelfs schandalig weinig over zijn leven vóór ons. Hij werd in 1919 in Dublin geboren; groeide op in Cambridge; ontmoette mama in Triëst; mijn broer Patrick en ik werden geboren in Gibraltar (1955, 1957); we keerden naar Engeland terug; ze kochten een huis in Fareham in Hampshire in 1958, waar mijn zusje Nicky en mijn jongste broer Tim werden geboren (1959, 1961); dat was het zo'n beetje. Papa verankerde zich áltijd in het heden en sinds hij in 1976 hertrouwde, werden alle pre-stiefmoederherinneringen, in de eeuwige aanwezigheid van haar oren, op de een of andere manier in de kiem gesmoord. Behalve als zij ermee vandoor ging... Ik begon door te krijgen dat er op papa's verleden eigendomsrecht rustte en dat er wetten tegen schending bestonden waar ik me maar beter aan kon houden. In warrige halfzinnen en op een (in mijn oren) overdreven toon, eigende mijn stiefmoeder zich het vertellen van mijn vaders verhaal toe: 'Je weet wel, je weet wel, de SOE! Secret Operations Executives.' Ik had er verstandiger aan gedaan mijn woorden zorgvuldig te wegen, maar tact was nooit mijn grootste talent en dus verbeterde ik haar: 'SPECIAL, SOE stond voor *Special Operations Executive*.' Want zoveel wist ik nog wel; en ook dat de SOE tijdens de Tweede Wereldoorlog door Churchill was opgezet om ongeregelde oorlogvoering te stroomlijnen; dat zijn missie was het verzet tegen de vijand te organiseren en bij te staan vanuit Frankrijk en

de andere bezette gebieden. Special Operations Executive, met de klemtoon, zoals insiders graag zeiden, op de O. Bijdehand puberge-doe. De organisatie stond ook wel bekend als Churchill's Secret Army, of de Baker Street Irregulars (het hoofdkwartier was in Baker Street) en soms ook als het Ministry of Ungentlemanly Warfare. Stiefmoeders schouderstellingen bolden misschien een millimetertje of wat op, maar alleen om haar magnifieke longen van verse zuurstof te voorzien. 'Weet je, jouw vader was, was, geheim agent, en, eh, hij deed van allerlei, met parachutes en wat al niet, en, eh, eh...' Er was sprake van een correlatie: hoe geringer de informatie, des te dwingender werd haar stem. 'Weet je, hij, hij kreeg het Croix de Guerre!' pochte ze met luide stem. En papa lachte alleen maar.

Ik wist ook dat papa een Jedburgh was, wat ik accepteerde zonder een idee te hebben wat dit eigenlijk betekende. Ik hoorde mijn stiefmoeder alweer schetteren: 'Jedbraaaaaagh...' Uit zelfbehoud leek het me beter er niet naar te vragen. Ik had papa er natuurlijk over kunnen aanschieten als hij alleen was, maar om de een of andere reden deed ik dat niet. Dit soort gesprekken had de eigenaardige neiging weer uit te komen bij stiefmoeder, wat tot competitie leidde, jaloezie: geen jaloezie van papa natuurlijk, maar de hare, en de mijne.

Stiefmoeder liet nooit na het te melden als ze naar een SOE-receptie op de Club (Special Forces Club) waren geweest, of naar een herdenkingsdienst in Westminster Abbey, of op de Amerikaanse ambassade, of de Franse ambassade, of naar een Jedburgh-reünie in de kathedraal van Peterborough, of naar een *luncheon* [ja, ze zei *luncheon*] in de tuin op het landgoed van gravin Fitzwilliam. Na een Jedburgh-reünie in Frankrijk herinnerde stiefmoeder zich de gravin van Parijs 'en wat al niet', terwijl papa op de achterkant van hun reisgidsje 'Het is pantomime' had geschreven. Ze liet ook geen gelegenheid voorbijgaan om uitgebreid verslag te doen van ontmoetingen met die aardige dochter of zoon van een mede-Jedburgh die hun vader naar deze gelegenheden vergezelde, overtuigd als ze was dat een dergelijke uitnodiging ons – met haar als poortwachteres – nooit ten deel zou vallen. We vroegen er niet om, we wisten wel beter: het waren ongeschreven regels, maar ze werden begrepen. Niet door papa, die zich zalig onbewust was van de blikken die ons als dolken werden toegeworpen als we ons te veel in

het hoofd haalden. Jarenlang heb ik gedacht dat hij precies wist wat er gaande was, maar ik had het mis. De beperkingen die onze stiefmoeder ons oplegde, zou papa nooit geloofd hebben, omdat hij zich zoiets simpelweg onmogelijk kon voorstellen. Dingen die in zijn eigen karakter niet aanwezig waren, kregen nauwelijks ruimte in zijn verbeelding. Hij kon verbijsterend naïef zijn voor een zo wereldse man. Jammer genoeg was ik niet zo argeloos. Voor mij als minst meegaande, maar misschien ook minst robuuste van papa's kinderen, was de veiligste plek op stiefmoederterritorium zo ver mogelijk van haar vandaan. Tot in de herfst van 2003 – lang voordat ik, of mijn broers en zus (of wie dan ook) hieraan durfde te denken – stiefmoeder overleed en papa's deur weer wijd open stond.

Papa had hulp nodig. Op zijn 84ste was hij verpletterd door verdriet en uitputting en had hij (wat wij niet wisten) al enkele kleine beroertes gehad. Hoe hij ook zijn best deed om de gaten in zijn geheugen te verhullen, ze begonnen ons op te vallen; niet dat hij dingen vergat, want dat was altijd al zo geweest. Het ging om het sóort dingen dat hij vergat: onze namen, zijn adres. En wat voor mij moeilijker te accepteren was: alledaagse dingen werden voor hem steeds lastiger te doorgronden: hoe het lampje naast zijn bed aanging, waar de stemmen op de radio vandaan kwamen; waarom hij moest wáchten tot het water in de ketel kookte. We schreven het toe aan stress en aan verdriet, tot dat mijn zus hem uiteindelijk meenam naar de dokter, die hem doorstuurde naar het ziekenhuis voor een scan.

Ik voelde de ironie van de timing intens en zelfzuchtig: de eerste keer in dertig jaar dat ik spontaan de telefoon kon pakken, zonder de mentale voorbereiding, zonder stiefmoederbarrières te moeten nemen, zonder de angstige gespannenheid, was het moment dat papa begon te verdwijnen. Kleine clusters hersencellen die afstierven. Minieme infarcten. Afsluiting van de toevoer van bloed naar het hersenweefsel. Zuurstof die niet meer zo ver komt als zou moeten. Alles drijft ergens rond, maar net buiten bereik: zijn verleden, zijn leven, zijn wereld. Hijzelf. Papa was onthutst, gefrustreerd en verward. We lieten hem foto's zien, in een poging zijn geheugen op te frissen, maar kennelijk kwam er niets coherenters bovendien. 'Wat?' 'Wie?' 'Waar?' Ik voelde me als

een vreemde die naar binnen gluurt. En ik was razend op stiefmoeder. Ik had mijn lot mistroostig aanvaard, maar nu zich eindelijk de onverwachte kans aandiende om, al was het maar heel even, tijd met hem door te brengen buiten de ingeperkte zone, was het te laat. In mijn machteloze woede foeterde ik tegen mijn zus via de telefoon: ‘Ze heeft hem tot de laatste druppel uitgezogen en nu hij een keer hulp nodig heeft, is ze er verdomme niet eens!’ Alsof ze het met opzet had gedaan.

Een kleine genoegdoening was dat ik na stiefmoeders dood in ieder geval op zolder kon gaan rommelen. En dat is hoe ik aan deze onderneming begon: lukraak, onverhoeds, in kleermakerszit voor twee metalen hutkoffers. De muffe geur van oude brieven trok me een wereld binnen waar ik het bestaan niet van kende. De eerste plundering leverde een opwindende buit op. Ik maakte stapels van brieven, van foto’s, van alle agenda’s van grootvader: van *Letts, Collins, Farmer and Stockbreeder, The Universal*, vanaf 1923 ontbrak er geen enkel jaar; er waren twee cassettebandjes in hun plastic doosje met op het etiket in papa’s handschrift: *Tom talking to Dr Robert Taylor on Burma, 1978*; twee gebonden manuscripten in A4-formaat; en de knipsels uit Indiase kranten die ik sinds mijn jeugd niet meer had gezien.

Ik nam een stapeltje mee naar beneden om aan papa te laten zien. ‘Kijk hier eens! “Kolonel X, een Ierse agent die niet bij name genoemd mag worden...”’

Het eerste manuscript was een dun document in spiraalband met de insignes van de Special Forces (twee vleugels aan weerszijden van de initialen SF in een rode cirkel) op het omslag: *The Jedburghs: a Short History*, geschreven door Arthur Brown. Het tweede manuscript was dikker en was vastgelijmd aan een stofomslag met Japanse kalligrafie op de lichtgele voorkant. Papa had bovenaan geschreven: *JEDS – Tom Carew, zie geeltjes*. Aan de binnenkant de titel: *A Postscript to Arthur Browne's The Jedburghs: A Short History*, samengesteld door Glyn Loosmore. Ik bladerde door de bladzijden. Papa's handschrift in verschillende kleuren inkt, zijn aantekeningen in de marges, als blokken en scheve torens uitwaaiierend aan het begin en einde van alinea's, met uitroepen en vraagtekens tussen de tekst in.

Papa was opgetogen over mijn vondsten; met dikke kleurenviltstiften schreef hij een label voor een kartonnen doos om mee naar huis te nemen: **KEGGIE IS DE BEWAARDER VAN TOMS OORLOGSOPBERGWERK.**

Twee maanden later, begin februari 2004, ontving papa per post een uitnodiging met fraaie letters in reliëf om de zestigste verjaardag van Jedburgh bij te wonen; een reünie in Peterborough die een heel weekend zou duren. Mijn zus wilde weten of ik met hem mee wilde.

En of ik dat wilde.